

א.ד.

פרוטוקול מס. 123/א'

מישיבת ועדת הכספים

התקיימה ביום ד', י"ח בתמוז, תשמ"ז - 27.6.56 בשעה 9.00

נ ו כ ח י ם

חברי הוועדה: היו"ר י. גורי
 י. אפרתי
 ח. אריאב
 י. בדר
 א. בהיר
 א. הרצפלד
 מ. חזני
 נ. לויין
 י. פורדר
 מ. קלמר
 ח. רובין

מוזמנים: ד"ר קיטרון } מטעם משרד המשפטים
 מר שכטר

ש. בזק - מזכיר הוועדה

סדר-היום:
 אישור שימוש בעודפים ושינויים
 בתקציבי משרדי הממשלה.
 אישור צווים לפטור ממס קניה.
 משכורת השופטים.



היו"ר י. גורי: אני מביא לאישור הוועדה את החלטות ועדת המשנה שנחקבלו במספר ישיבות ביחס לשימוש בעודפים של תקציב 1955/56.

(היו"ר קורא את המכתבים הבאים של אגף התקציבים:

- מס. 117-18/01 מיום 5.4.56 - שינויים בתקציב משרד העבודה
- מס. 118-18/01 מיום 5.4.56 - שינויים בתקציב משרד העבודה
- מס. 04/15 מיום 27.5.56 - עודפי תקציב משרד ראש הממשלה
- מס. 23/29 מיום 5.6.56 - עודפי תקציב תגמוליה לנכים וקשקשת
- מס. 04/25 מיום 6.6.56 - עודפי תקציב משרד ראש הממשלה
- מס. 22/26 מיום 6.6.56 - עודפי תקציב משרד החבורה
- מס. 11/9 מיום 6.6.56 - עודפי תקציב משרד החקלאות
- מס. 07/36 מיום ביוני, 1956 - עודפי תקציב משרד הבריאות

אד.

- מס. 29/23 מיום 12.6.56 - עודפי תקציב אגף הנכסיו ומלווה חובה
- מס. 16/27 מיום 3.6.56 - עודפי תקציב משרד המשפטים
- מס. 05/12 מיום 27.5.56 - עודפי תקציב משרד האוצר
- מס. 11/33 מיום 15.6.56 - עודפי תקציב משרד החקלאות
- מס. 70/19 מיום 17.6.56 - עודפי תקציב משרד הבריאות
- מס. 08/01 מחדש אפריל, 1956 - שינויים בתקציב משרד הדתות
- מס. 04/2 מחדש אפריל, 1956 - שינויים בתקציב משרד הראש הממשלה
- מס. 60/3 מיום 1.5.56 - שינויים בתקציב פיתוח - שיכון 1956/57
- מס. 22/4 מחדש מאי, 1956 - עודפי תקציב משרד החבורה
- מס. 25/5 מיום 9.5.56 - עודפי תקציב משרד הפנים
- מס. 15-20/7 מיום 24.5.56 - שינויים בתקציב הפיתוח (משרד מסחר ותעשייה ומשרד הפיתוח)
- מס. 25-40/10 מיום 27.5.56 - שינויים בתקציב הפיתוח - מחצבים, מכרות ורכבת
- מס. 05/8 מיום 31.5.56 - שינויים בתקציב משרד האוצר
- מס. 07/11 מיום 24.5.56 - עודפי תקציב משרד הבריאות
- מס. 13/13 מחדש מאי, 1956 - תקציב משרד המסחר והתעשייה
- מס. 04/17 מיום 31.5.56 - שינויים בתקציב משרד ראש הממשלה
- מס. 07/30 מיום 6.6.56 - שינויים בתקציב משרד הבריאות
- מס. 04/31 מיום 7.6.56 - שינויים בתקציב משרד ראש הממשלה

היו"ר י. גורי: כל המכתבים שקראתי אושרו ללא הסתייגויות בישיבת ועדת המשנה, ואני מביא אותם לאישור מליאת הוועדה.

מכתבי אגף התקציבים - א ו ש ר ו

ח. רובין: אני מציע להעיר לממונה על אגף התקציבים, שבעתיד יפנו אלישבתאריך יותר מוקדם.

היו"ר י. גורי: עשיתי זאת בגמר הישיבה אחרון, וגם אכתוב מכתב בנדון.

אישור צווים לפטור ממס קניה

ש. בזק: ועדת המשנה אישרה פה אחד שני צווים מס קניה.

הצו הראשון בא לפטור ממס קניה מקררי חשמליים וחלקיהם וממזגי אויר הנמכרים לתושבי אילת.

הצו אושר

ש. בזק: הצו השני כולל שני חלקים. עד כה ניתן פטור ממס קניה לבתי-מלון לשם הרחבה והקמה של בתי-מלון חדשים, שאושרו או על-ידי משרד המסחר והתעשייה או גוף העוסק במפעלים מאושרים. ההצעה היא לפטור ממס קניה ציוד בכללו, לא רק להרחבה והקמה של בתי-מלון אלא גם לבתי-מלון קיימים, בתנאי שאושרו על-ידי החברה הממשלתית לתיירות. השינוי המהותי הוא שמציעים לפטור לא רק ציוד ממש אלא חמרים לציוד. הושמט הפרט של חמרי בנין, אולם זה אינו משנה את המצב, כי חמרי בנין חייבים בבלו ולא במס קניה. אבל אנשי האוצר הודיעו, שאביזרים וחרטינה מוייניו על-ידם כציוד, והם יהיו פטורים מהמס.

אד.

החלק השני של הצו עוסק בפטור לתושב הארץ שחזר מחו"ל. עד כה דינו של חוזר כעבור חמש שנים היה כדין עולה חדש. לפי התיקון המוצע, הפטור יינתן רק אם החוזר נעדר מהארץ לפחות עשר שנים. הוועדה החליטה פה אחד להקטין את התקופה בשלוש שנים, או להגדילה בשנתיים לעומת מה שהיה קודם לכן, היינו - להעמידה על שבע שנים.

כן הוצע להבדיל בין תושב ששהה שנה או פחות מחצי שנה לגבי פטור של חפצים אישיים, ועדת המשנה מצאה לנכון לאחד את התקופות, כי הדבר לא יביא להכנסה מיוחדת אלא להערמה על שלטונות המס. בתיקונים הללו, נתקבל הצו על-ידי ועדת המשנה.

הצו לפטור ממס קניה, עם התיקונים - נ ח ק ב ל

י. אפרתי: בענין נכי המלחמה בנאצים טוכם, שמשרד האוצר עם משרד המשפטים יבחנו את הפרשה גם מהצד המשפטי וגם מהצד הכספי, ויביאו הצעה בפני ועדת המשנה של ועדת הכספים. מסתבר איפוא שההצעה הוכנה, אולם הדו"ח חרם נמסר לוועדת המשנה. אני מבקש לחבוע מהאוצר את החומר, כי העיכוב בעבודת ועדת המשנה נגרם בגלל אי-מסירתו.

מ. קלמר: אני מציע להגביל את הזמן להגשת החומר לשבוע ימים.

היו"ר י. גורי: אם במשך שבוע ימים לא יתקבל החומר - נכנס את ועדת המשנה וגסכם.

משכורת השופטים.

היו"ר י. גורי: רצוני לקרא לפניכם את חוות-דעתו של היועץ המשפטי, שנתקבלה בתשובה למכתב שנשלח אליו אחמול.

(היו"ר קורא את מכתבו של היועץ המשפטי בפועל לוועדת הכספים מיום 27.6.1956)

היו"ר י. גורי: מהסיפא של סעיף (א) ברור, שוועדת הכספים אינה יכולה לעסוק בזה. ועדת הכספים רשאית לקבוע קצובה והיא רשאית לקבוע שהיא פטורה ממס הכנסה, אך נשאלת השאלה - אם ועדת הכספים יכולה לקבוע פרוצידורה שלפני שהיא מחליטה - היא שואלת את נציב מס הכנסה אם הוא יכיר בזה אם לאו. השאלה השנייה היא - אם ועדת הכספים, גם אם תרצה ללכת לפי מהלך זה, בידעה מראש שבענין כפוף לסייגים קשים מאד והוא עלול ליצור מצב שיכול לפגוע בשופטים - דבר שאינו מתכוונים לו כלל - אם היא צריכה לבחור לעצמה בכלל דרך זו, אלו הן שתי השאלות המתייצבות בפני ועדת הכספים, לאחר קריאת המכתב.

י. בדר: הצעתי היא שהעתק המכתב יחולק בין חברי הוועדה, ולדעתי אין לראות בו מסמך סודי. כן אני מציע שהיועץ המשפטי בפועל או בא"כ יוזמנו לוועדת כדי לענות על שורה של שאלות, על רקע המכתב החשוב והמקורי הזה.

י. פורדר: כל יום שעובר ללא תוצאות רק מסבך את המשא והמתן. אני מציע שנזמין את ד"ר ברוש להתייעצות ונבקשו שיקבל עליו אחריות, שלא יהיה טיפול אינדיווידואלי אלא קולקטיבי בנדיז. לדעתי יש הכרח לסיים פרשה זו, ובהקדם האפשרי.

ח. אריאב: כל הזמן טענתי שאנו נעמיד את השופטים בפני מצב, לפיו הם יצטרכו לשכנע את פקיד השומה, וזה מצב בלתי-נעים. אינני מסכים להצעתו של חבר-הכנסת פורדר, שוועדת הכספים תפנה לנציב מס הכנסה, שימסור כאן הודעה ברורה אשר תחייב את פקידי השומה; זה לא יתכן. אם ועדת הכספים תרשה לעצמה לדרוש הודעה כזו מנציב מס הכנסה, היא תפתח פתח לפניו דומות מצד גופים אחרים. יווצר מצב לפיו גופים שונים יפנו לנציב מס הכנסה, על יסוד עותרות דומות של גופים דומים. ייתכן שיהיה צורך להגדיל את מס הכנסה של גופים אחרים.

ח. רובין:

גם לדעתי אין אפשרות לפנות לנציב מס הכנסה, משתי טיבות: מס הכנסה פועל בענין זה לפי סמכות הקבועה בחוק שניתנה לו. ועדת הכספים פועלת בענין זה כמתוכנן, כי אם היא פונה לנציב מס הכנסה, היא פונה אליו כמליצה-יושר, ואין לה בנדון שום תפקיד אחר. גם הצד הציבורי אינו נראה לי. המסקנה שלי היא, שיש לחקן את חוק השופטים.

בחוק השופטים נאמר, שתיקבע משכורת ותשלומים אחרים. אני מציע להוסיף - תשלומים אחרים, בין פטורים ממס הכנסה ובין אם לאו. אם תיקון כזה יהיה מוטב - אפשר יהיה להעביר תיקון כזה במהירות. אם לאו - הדבר אינו רצוי. אני מעלה הצעה זו תוך הנחה שלא תהיה לה התנגדות.

היו"ר י. גורי:

רצוני להביא לידיעתכם, שיש הצעות נוספות יסודיות יותר לתיקון פקודת מס הכנסה. אחת ההצעות היא, שכל שכיר יקבל 5% ניכוי לצרכי הוצאות שונות, כולל ספרות, בלי להביא הוכחות. אם נביא עכשיו תיקון כזה לחוק השופטים - ברור שלא נוכל להתעלם מההצעה הזו. הדברים ישתלבו יחד, והוויכוח עלול להתרחב.

א. בהיר:

לי לא נראית האפשרות להגדיל את המשכורת ברוטו, ואף לא לפנות לנציב מס הכנסה. אני מציע לכן לחקן את חוק השופטים במסגרת ברורה ומוגדרת, בהתאם לפירוט שניתן במכתבו של היועץ המשפטי.

י. בדר:

כיוון שהצעתי לא נחקבלה והדיון החל, עלי לומר שיש לי דעה לגבי כמה חלקים במכתב, ואינני מוכן להסכים לתכנון, כי אני רואה בו סתירה. מכל מקום, אני עומד על שתי ההצעות שלי, בלי כל קשר עם חקבל החלטה אם לאו.

אשר למשכורת השופטים - הרי יש הבדל אם התוספת של -15 ל"י ניתנת עבור "הוצאות מיוחדות" או עבור "הוצאות לספרות", ולכן מכתבו של היועץ המשפטי אינו פותר בעיה זו.

אני חוזר ואומר שאני מתנגד לכל סכומים מוצקים, נפרדים, שיחליטו עליהם בתקיקה או חקיקת-משנה כפטורים ממס הכנסה. אני מבקש לכן מאותם חברים שהציעו סכום מסוים להוצאות מיוחדות, שיסקלו מחדש הצעה זו ויציעו במקומה משכורת.

א. הרצפלד:

הוויכוח הוא על התוספת המיוחדת, ולכן אני מציע שנצביע קודם כל על משכורת היסוד, ונסיים חלק זה של הפשרה.

אני אצביע בעד מתן תוספת מיוחדת ואדרוש כי יאמר במפורש "הוצאות לספרות מקצועית". כן אהיה בעד מתן פטור ממס הכנסה להוצאות אלו.

היו"ר י. גורי:

מכתבו של היועץ המשפטי גודר בעד את הדרך בה רצינו ללכת. העצה של חברי-הכנסת בהיר ורובין לא תועיל, כי החוק הזה משתלב עם דברים שונים, והוויכוח יתרחב. זוהי טעות לחשוב, שאפשר במהירות להעביר חוק כזה.

אינני מסכים לבטל את התוספת של -15 ל"י (עם דירוג מסוים) עליה החלטנו בהסכמה כללית. אם איז אפשרות לתת בצורה עליה החלטנו, אינני נרתע מלשלב בברוטו, ואז אהיה חפטי לבנות זאת מתוך דירוג מסוים. אני מיעץ לוועדה ללכת בדרך זו, ללא קשר עם השאלה האחרת שאנו מחולקים בדעות עליה - ענין הסכום כשלעצמו.

א.ד.

כאשר נודע לשופמים שהחלטנו להשהות את ההחלטה בנוגע לשופמי ונשיא בית-המשפט העליון, אמרו הם: אתם הבטחתם כי בנוגע להפרשיה בין המינימום והמכסימום שאתם קובעים, תימלכו בדעתנו. אילו לא החלטתם להשהות, היינו באים אליכם ומציעים לחלק את ההפרש בין המינימום והמכסימום בערך שווה, ואנו מניחים כי לא הייתם מתנגדים לזה. על-ידי כך שאתם, מנימוקים שונים שלכם, החלטתם להשהות את ההחלטה בנוגע לשתי החוליות הראשונות, האם צריכים אתם לגמרי להתעלם מהמשאלות שלנו בענין זה? אני סבור שזוהי טענה בעלת משקל, שאיננו יכולים להתעלם ממנה. לדעתי טענה זו עשויה לקרב אותנו, אם ביטוד אין חילוקי דעות. כי אם מחלקים את ההפרש פחות או יותר שווה - אין צורך שתהיינה בענין זה חילוקי דעות.

א. הרצפלד: אני מציע להפסיק את הוויכוח ולגשת להצבעה.

ההצעה נתקבלה

א. בהיר: אני מוציא את ענין התוספת המיוחדת, אשר צריכה לדעתי להופיע בחוק, לפי הנוסח הבא:

סך - 15 ל"י לשם דמי חברות באגודות מקצועיות ומדעיות, בעד ספרים וכתבי עת ובעד השתתפות בוועידות, נסיעות לשם מחקר וכיו"ב.

לאחר מכן אני מציע: לשופט שלום - 408 ל"י
משכורת נטו; לשופט שלום ראשי - 426 ל"י; לשופט מחוזי - 456 ל"י;
לנשיא בית-משפט מחוזי - 492 ל"י.

זוהי ההצעה המקורית של מר גורי, שאני מאמץ אותה. לפי זה אני מציע לבנות את דרגות המשכורת ברוטו, הכוללת משכורת יסוד 25.600 תוספת משפחה ותוספת יוקר, בהתאם לאינדקס. כן אני מציע תוספת של - 15 ל"י, לפי דירוג מסוים, שתיקבע בחוק השופטים.

היו"ר י. גורי: אני מציע משכורת יסוד לשופט שלום (תוך הכללת התוספת המיוחדת) בסכום של 480 ל"י; לשופט שלום ראשי - 580 ל"י; לשופט בית-משפט מחוזי - 690 ל"י; לנשיא בית-המשפט המחוזי - 790 ל"י; לשופט עליון - 900 ל"י; לנשיא בית-המשפט העליון - 1000 ל"י.

לסכום אלה יש להוסיף תוספת משפחה ותוספת-יוקר. הברומו יהיה איפוא, לפי ניכוי מס הכנסה: לשופט שלום - 630 ל"י; לשופט שלום ראשי - 730 ל"י; לשופט מחוזי - 840 ל"י; לנשיא בית-משפט מחוזי - 940 ל"י; לשופט עליון - 1050 ל"י; לנשיא בית-המשפט העליון - 1,150 ל"י.

ניכויי מס הכנסה יהיה כדלקמן: משופט שלום - 207 ל"י; משופט שלום ראשי - 274 ל"י; משופט מחוזי - 347 ל"י; מנשיא בית-משפט מחוזי - 413 ל"י; משופט עליון - 486 ל"י; מנשיא בית-המשפט העליון - 553 ל"י.

ישאר איפוא לשופט שלום - 423 ל"י; לשופט שלום ראשי - 456 ל"י; לשופט מחוזי - 493 ל"י; לנשיא בית-משפט מחוזי - 527 ל"י; לשופט עליון - 564 ל"י; לנשיא בית-המשפט העליון - 597 ל"י.

דירוג זה בנוי על יסוד הענות לתביעת השופטים, שהפרשים בין השלב הנמוך והגבוה ביותר יחולקו שווה בשווה. והיה אם הכנסת תאשר תיקון חכמת-המס הכנסה, הכוללים את ענין ה-5% - ועדת הכספים שומרת לעצמה זכות לשוב ולדון, מאחר שבכל המ"מ הוצג דגש חזק על הנטו.

אשר לשופטי ונשיא בית-המשפט העליון - אציע מפרעות מתקבלות על הדעת.

א. הרצפלד: אני עומד על הצעתי שנאמץ את ההצעה המקורית של היו"ר הוועדה, ונאשר משכורת יסוד המתחילה ב- 430 ל"י. על כך אני מציע להצביע בתחילה. על התוספת המיוחדת אני מציע להצביע בנפרד.

(המשר הישיבה רשמה א.ב.)

א.ב.

ה. רובינו: יש כאן שתי שאלות: (1) כיצד לבנות את המסכורת של שופטים מחוזיים וכו'. בענין זה אני מצטרף לדעתו של היו"ר; (2) 15 חלי - האם יינתנו כתוספת מיוחדת, או שייכללו בתוך המסכורת. בענין זה אני בעד תוספת מיוחדת.

אני מציע אפוא קודם-כל להצביע אם להסדיר את התוספת המיוחדת ע"י חוק. לאור תוצאות ההצבעה אפשר יהיה לדעת כיצד לבנות את המסכורת.

ח. אריאב: בנוגע ל-15 הלירות - היו"ר הציע שלא ייכלל סכום פטור מס-הכנסה. זאת היתה גם הצעתו. אם ישתנה חוק השופטים או חוק מס-הכנסה - בחזור אז לדון בענין. עד אז נקבע מסכורת יסוד ל-15 הלירות כלולות בה.

בנוגע לשאלת השיא: לשיא ביהמ"ש המחוזי הצעתו בשעתו נטו של 550 ל"י וירדתי עד ל-540. הצעת היו"ר היא 527. אם היו"ר סוכן - אני סוכן ללכת קצת לקראתו.

הקושי שנשאר הוא בנוגע למסכורת של שתי הדרגות העליונות שגם בנוגע אליהם הוצעו מפרעות. אני מציע להשאיר זאת כמפרעות.

י. בדר: אינני רוצה שנקבל החלטה כלשהי פה יקרה אם ישונה חוק מס-הכנסה וכו'. עכ"פ, אני מציע להצביע את הצעת חבר הכנסת אריאב כתיקון להצעת היו"ר, ואז נובל אולי להגיע לדעה משותפת.

הצבעה: ברוב של חמשה נגד ארבעה הוחלט שלא לכלול את 15 הלירות במסכורת ולהוסיפן בחוק מיוחד.

היו"ר י. גורי: אני מציע שהתוספת תחולק לפי הצעת השופטים בין הסיניסום והמכסיסום שווה בשווה.

א. במר: לאחר שהחלטנו שוועדת הכספים תהיה היוזמת לחוק כזה, אני מציע שמסכורת שופטי-הטלום עד נשיא ביהמ"ש המחוזי תהיה בין 408 עד 492 ל"י, פרט ל-15 הלירות.

היו"ר י. גורי: בשלב זה אני מציע לא להחליט עוד, אלא להציע מפרעות לשופטים. אני מציע שניתן מפרעות לשופטים בסכום ים עגולים במסגרת ההצעות המינימליות שביברנו עליהן, כפוף להסדר הידוע שאין מוציאים עכשיו מפרעה אלא בגבול של 2/3.

י. בדר: אני מפנה את תשומת-לבו של היו"ר לכך שלוועדה זו אין זכות לקבוע מפרעות לשופטים, היא יכולה רק להמליץ על כך לפני שר האוצר.

היו"ר י. גורי: אני מציע להמליץ על הסכומים האלה: רצינו לתת לשופט שלום 423 ל"י אליבא דכולם, בטקום 374 שהיו לו קודם, כלומר: תוספת של 50 ל"י. מאז החלטנו (יולי 1955) עד יולי 1956 עברה שנה, והסכום הוא 600 ל"י. אני מציע אפוא לתת לו 400 ל"י ובאותו יחס ניתן גם לשופטים האחרים, בסכומים עגולים. אבל אני מציע שנודיע שנטיים את הענין עד צאת הכנסת לפגרה.

י. בדר: אינני משתתף בכל הצבעה כזו משום שאינני מאמין בתאריכים שנקב היו"ר.

ס. קלטר: לאחר שנקבל זאת - אני מציע שנתמליץ על הסדר דומה גם לגבי הדיינים.

ח. אריאב: אני קובל על שוועדת הכספים איננה מסיימת באופן סופי את קביעת מסכורת השופטים, ולא משתתף בשום הצבעה בענין מפרעות.

ג. ברי: לאדר ששטעתי את הודעתו של חבר הכנסת אריאב, אני מציע לקבוע היום את הטשכורת, ולכך יש לי הצעות.

ל. ברי: אני שולל את זכותה של הוועדה הזאת, מאחד שהחליטה על הצעה שתבוא, להחליט על סכומים, כי כל מה שנחליט יקבל אחר-כך פירוש אחר לאור החוק החדש. אם יתעורר ספק אם הוועדה יכולה להחליט או לא - אני דורש שההכרעה תועבר לוועדת הכנסה.

הצעה: הצעתו של חבר הכנסת בהיר להחליט היום על טשכורת השופטים - לא נתקבלה.

נתקבלה הצעת היו"ר לתת מפרעה של 400 ל"י לשופט-שלום ובאופן יחסי לשופטים אחרים.

היו"ר י. גורי: אני מציע שנמליץ לתת אותן מפרעות שנתנו לשופטים, גם לדיינים.

ח. רובינ: אני מבקש שיהיה על כך דיון, כמה דיינים ישנם וכו'.

מר גומ: יש חמשה חברי ביה"ד הרבני הגדול, עם טשכורת של שופט מחוזי; 11 אבות-בי"ד - עם טשכורת של שופט שלום אסי, ו-36 חברי בי"ד, עם טשכורת של שופט-שלום.

ח. רובינ: כמה שופטי-שלום ושופטי-שלום-ראשיים יש בארץ?

מר גומ: תשעה שופטי-ביהמ"ש העליון; 34 שופטים מחוזיים ו-53 שופטי-שלום בארץ.

ח. רובינ: אם מינני מועה שופטי-השלום-הראשיים הם אחד לעשרה לעומת שופטי-השלום, לעומת זאת דיינים יש אחד לשלושה.

ל. ברי: זה טעום שלפי החוק הדתי כל דין צריך להיערך בפני שלושה. עכ"פ, אני מתנגד לדון בכל הטבנה בהודמנות זו של סתן מפרעות, ואני מציע לאשר את המפרעות לדיינים.

ח. רובינ: אני מבקש לדחות את ההצבעה בענין זה.

הצעה: הוחלט שלא לדחות את ההצבעה בענין הדיינים.

ח. רובינ: זוהי הפעם הראשונה שתכר בוועדת הכספים ביקש דחיית ההצבעה והדבוקלא ניתן לו, ואני רושם עובדה זו ומנהג בהתאם לכך להבא בוועדת הכספים.

הצעה: הוחלט: ועדת הכספים תמליץ על סתן מפרעות לדיינים באותו שיעור שנקבע לשופטים לסוגיהם השונים.